

توسعه و تدوین حقوق بین الملل خصوصی در چارچوب سازمان کنفرانس لاهه

میر مهران سید جلیلی سقزچی

دکترای حقوق تجارت بین الملل دانشگاه نورث

چکیده

امروزه برای هیچ ملتی میسر نیست که در چهار دیواری سرزمین کشور خود محصور بماند. حس کنجکاوی، نوع پروری ارضاء نیازمندیهای روزانه و میل به تجدید عادات و رسوم، آمیزش بین المللی را ایجاب کرده و یک جریان دادوستد جهانی به وجود می آورد که اثر جریان، در صحنه جهانی روابط خصوصی افراد با یکدیگر جلوه گر میشود از این رو جدای از مسئله ارتباطات و تبادلات دولتها، ملت ها نیز در عرصه جهانی در تعامل و رابطه با یکدیگر قرار دارند لذا با توسعه، وابستگی و نیز تعامل متقابل کشورها و افراد با یکدیگر نقش و جایگاه حقوق بین الملل خصوصی هرچه بیشتر فزونی می یابد. در حال حاضر با توسعه روز افزون روابط بین المللی سازمانهای بین المللی متعددی به وجود آمدهاند که روز به روز در حال افزایش می. باشند اینگونه سازمانها توسط قراردادهای سیاسی به وجود آیند. محققین حقوق بین الملل و سیاست بین الملل معتقدند که رفتار و اعمال در سیاست بین الملل، شالوده و اساس تحول در حقوق بین الملل محسوب میشود واقعیت غیر قابل انکار، وابستگی متقابل و پیچیده حقوق بین الملل و روابط بین الملل. است حکومتها برای ایجاد و اجرای قواعد حقوق بین الملل، به فهم و درک فضای سیاسی و سیاست گذاران برای مدیریت سیاست خارجی به ابزارها و شیوه های حقوق بین الملل نیاز دارند جامعه بین المللی را نمیتوان به مدینه فاضله ای تشبیه کرد که عدالت محض در آن حاکم باشد و از ظلم و تبعیض، عاری باشد و از طرف دیگر، روابط بین الملل تحت سلطه محض قدرت و سیاست نیست.

واژگان کلیدی: توسعه، تدوین، حقوق بین الملل خصوصی، کنفرانس لاهه

مقدمه

پیدایش سازمانهای بین المللی به معنی امروزه به زمان ظهور و پیدایش و استقلال ملل برمی گردد. با نگرش به پیدایش و استقلال ملل در قرون گذشته بویژه بعد از قرن هجدهم، و با افزایش تدریجی روابط و همکاریهای مشترک میان ملتها کشورهای دارای استقلال و نوظهور ضرورت تشکیل سازمانهای بین المللی و در این رابطه وضع قوانین و مقررات بین المللی احساس شد و به انجام اقدامات در این زمینه مبادرت گردید. پدیده سازمانها و مجامع بین المللی که از شاخصهای مهم جامعه بین الملل معاصر است، امروزه مورد توجه تمامی کشورها بوده و این کشورها فعالیتهای آنها را از طریق وسایل ارتباط جمعی دنبال می کنند. سازمان های تخصصی بین المللی نه تنها برای نجات نسلهای بشر از بلای جنگ بلکه برای پایبندی به حقوق اساسی بشر و ایجاد شرایطی به منشور دستیابی به عدالت و احترام ناشی از عمل به تعهدات اقدام به تصویب معاهدات و قطعنامههایی، نمودند تا از این راه به تشویق توسعه قوانین بین المللی به عنوان راهی برای تنظیم روابط بین الملل که از همان ابتدا جزو اهداف اساسی سازمان ملل شد دست یابند. لذا یکنواخت و یکسان سازی حقوق بین الملل خصوصی با توجه به متحد تلقی می نظامهای حقوقی مختلف از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در واقع علی رغم کثرت و تنوع این نظامهای حقوقی داخلی هماهنگی بین المللی میان این نظامها حقوقی در صحنه بین المللی ضرورتی انکار ناپذیر می باشد. این هماهنگی و یکسانی سازی قواعد و مقررات حقوقی بین المللی خصوصی مانند شاخه های بین المللی دیگر علم حقوق در دو قالب تدوین و توسعه به منصف ظهور میرسد. با این همه در حقوق بین الملل خصوصی به مثابه شاخه ای از حقوق خصوصی مکانسیم (تدوین) و (توسعه) به گستردگی سایر گرایشهای بین المللی علم حقوق صورت نمی گیرد. زیرا در این جا با تنوع نظامهای حقوقی داخلی و روابط یا تلاقی در صحنه بین المللی مواجهیم به همین دلیل در زمینه تدوین و توسعه مقررات حقوق بین الملل خصوصی نه تنها با تنوع ساز کار و مواجه نیستیم بلکه تا کنون تنها ابزار و ساز کار در این زمینه سازمان کنفرانس لاهه بوده است. موقعیتهای تجاری یا شرایطی که در آن خانوادهها و اشخاص با حضور دو یا چند کشور دخیلند در دنیای امروز امری عادی است تفاوتهای موجود در سیستمهای حقوقی کشورهای دخیل، چنین شرایطی را تحت الشعاع قرار میدهد برای مرتفع ساختن این اختلافات ایالت ها قوانینی خاص وضع کرده اند که حقوق بین الملل خصوصی نام دارد که مجری آن کنفرانس لاهه است. ماموریت و وظیفه قانونی این کنفرانس یکپارچه کردن مداوم این قوانین مختلف است؛ یعنی یافتن راهکارهایی قابل قبول در سطح بین الملل برای تایید صلاحیت دادگاهها از قوانین کاربردی گرفته تا به رسمیت ساختن و اجرای احکام دادگاه در سطحی گسترده، و از حقوق تجاری و بانکداری گرفته تا آیین دادرسی مدنی بین الملل و همچنین حفاظت از کودکان تا ازدواج و مسائل شخص را شامل می شود. سال ها این کنفرانس در اجرای ماموریت خود مرکز و پایگاه مهمی برای دادگاه های بین الملل و امورات اداری محسوب شده تا عملیتهایی در زمینه حقوق خصوصی و خصوصا در حیطه ی حفاظت از خانواده و کودکان آیین دادرسی مدنی و حقوق تجاری در آن حل و فصل گردد. علی - رغم اینکه تامین وحدت و هماهنگی بین نظامهای حقوقی گوناگون فلسفه وجودی حقوق بین الملل خصوصی را تشکیل میدهد با اینهمه چگونگی تامین این هماهنگی و ساز و کارهای آن تا جایی که شناخت و آگاهی ما اجازه میدهد حداقل در سطح اکادمیک مورد بحث و بررسی قرار نگرفته است. به همین دلیل نه تنها پژوهش در زمینه چگونگی تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی و نتایج حاصل از آن میتواند به رشد و گسترش ادبیات در این زمینه کمک نماید بلکه از حیث کاربردی نیز می تواند گره گشا باشد بویژه اینکه دست اندرکاران و تصمیم گیران سیاست حقوقی کشور امروزه از الحاق به سازمان کنفرانس لاهه استقبال بی سابقه ای به عمل آورده وسی در گسترش ارتباط با این سازمان دارند. زیرا با افزایش جهانی شدن و فعالیت منطقه ای در زمینه حقوق بین الملل خصوصی، نیاز به کنفرانس لاهه به صورت گسترده در حال افزایش میباشد شخصیت جهانی سازمان

کنفرانس لاهه از ارتباط آن با کشورهای عضو و کشورهای طرف کنوانسیون لاهه به نمایندگی از همه قاره ها - کارشناسان ملی، نمایندگان مرکزی و دیگر مقامات ملی و از همکاری با دیگر سازمانهای دولتی و غیر دولتی بین المللی و از همکاری با دیگر سازمانهای دولتی و غیر دولتی بین المللی نشأت می گیرد. همچنین کنفرانس حقوق بین الملل خصوصی لاهه با توجه به نقش خود به عنوان یک مجلس قانونگذاری، دارای حوزه فعالیتهای مختلفی از موسسات داوری و دادگاه لاهه است. با این وجود، نهادهای مختلف لاهه به روش های مختلفی متصل می شوند. گاه دیوان بین المللی دادگستری در مورد اختلاف بین دولتها در مورد مساله حقوق بین الملل خصوصی یا حتی یک کنوانسیون لاهه به بحث می پردازد. هیات های داوری در لاهه گاهی از کنوانسیونهای لاهه الهام میگیرند و به طور فزاینده ای قضاوت و داوران تجربه قبلی را به عنوان متخصصان یا نمایندگان در کنفرانس بدست آورده اند. تقریباً هر سال شرکت کنندگان در کنفرانس لاهه برای آموزش در آکادمی حقوق بین الملل لاهه دعوت می شوند؛ به همین ترتیب کارکنان کنفرانس لاهه مرتباً در آکادمی تدریس می کنند. این کنفرانس با توجه به طیف گسترده ای از فعالیتهای و منافع همکاری نزدیکی با تعداد زیادی از سازمانهای بین المللی و منطقه ای و غیر دولتی برای اجتناب از کار تکراری انجام میدهد تا برای ایجاد همکاری، به دست آوردن بهترین تخصص موجود و تضمین موثرترین عملکرد کنوانسیونها از کار تکراری جلوگیری کند. هدف غایی این سازمان این است که برای تمام کشورهای جهان و همچنین برای افراد و شرکت ها، علیرغم تفاوتهای موجود در سیستمهای حقوقی، آنها کار کند تا جهانی ایجاد گردد که در آن بتوان از سطح بالای امنیت حقوقی منتفع شوند.

کنفرانس لاهه در خصوص حقوق بین الملل خصوصی

اولین کنفرانس لاهه

خروج موقت پاسکو مانچینی (۱۸۷۵) و سپس مرگ وی (۱۸۸۸) باعث شد آسر به عنوان حامی استاندارد حقوق بین الملل خصوصی، موسسه را ترک کند در سال ۱۸۹۱ فضای سیاسی او را قادر ساخت تا نشانهای ملموسی از این رهبری را از خود نشان دهد و تمایلاتی که مدتها در او وجود داشته را دریابد. در آگوست سال ۱۸۹۱ کابینه ی وان تینهوون اختیار دفتر را به دست گرفتند. گیسبرت وان تینهوون که یک متخصص رومی در امر، قضاوت وکیل دانشمند ادبیات باستانی و شهردار سابق آمستردام بود قبلاً با آسر در انجمن ادبی همکار بود. از این رو آسر این آزادی خواه میانه رو و اصلاح طلب اجتماعی را می شناخت و احساس میکرد روحش با جهان بینی او نزدیک است. در همان ماه آگوست هزینه دیدار با او (ون تین هوون) را در ویلای خود در شهر لاهه تقبل کرد و هنگام پیاده روی در باغ از طرح ناتمام خود در سال ۱۸۷۴ صحبت کرد کنفرانس بین المللی برای قانده مند سازی حقوق بین الملل خصوصی برگزار شده در لاهه وان تینهوون و آسر بر اختلافات داخلی و کابینه مهم. فائق آمدند و در سال ۱۸۹۲ عملیات خط مشیهای مربوط به دعوت نامه را با احتیاط تنظیم کردند. بریتانیای کبیر نروژ و سوئد این دعوت نامه را رد کردند اما در میان ملتهای اروپا همچنان مستقل ماندند. اولین کنفرانس لاهه ی آسر تا حدودی کسل کننده اما باشکوه بود. شکوه دادگاه پناهندگان شاه زمستان "ه طوری بود که گویی از شهر بوهم به دورانی که دادگاه یک سری قوانین برای رفتارهای درست داشت درود میفرستاد آسر به عنوان رئیس کنفرانس در سخنرانی افتتاحیه با صدایی پر از احساس : گفت نمیخواهم احساسات عمیقی را که الان دارم پنهان کنم. این یعنی رسیدن به یکی از رویاهای جوانی من و رسیدن به پاداشی لازم برای پشتکار او در طول دو دهه». به هر حال آسر در حیرت بود. در سخنرانی افتتاحیه به وضوح تاکید کرد که:

در نتیجه رسیدن به هدف، همه ما مجبور خواهیم شد امتیازات متقابلی را به دست آوریم؛

ما باید در فضای بین المللی، عقاید و ایده هایی که ما دوست داریم قربانی کنیم، آسراولین کسی بود که این پیام را به مردم رساند و این کار را از روی هم نوع دوستی انجام داد که از همان ابتدای تولد درونش وجود داشت. سپس آسر لیستی از ۸ اصل کلی تهیه کرد تا کار تدوین و قانده مند سازی را روی آنها انجام دهد. این اصل تداعی کننده ی ایمان قاطع وی بود واکنش رینالت در ۱۳ سپتامبر جدی و " و آنی بود. اگرچه از دیدگاه افراد تحصیل کرده این اصول جالب بودند افراد نامداری در پاریس دلیل آوردند که به خاطر رویکردهای عملی و شفاف عاملان نتایج بین المللی اندکی تاکنون در این زمینه حاصل شده است. کشور فرانسه این دفعه تمایل شدیدی داشت که این دستورالعملها صورت گیرند و به جای تفکر روی اصول کلی و دور از دسترس اقدامات عملی صورت گیرد تا بتوان نتایج قطعی مثل قوانین ازدواج و قدرت قضایی را پیش بینی کرد.

آسر به آنها اینگونه پاسخ داد که تغییر علمی دقیقاً همان چیزی است که دولت هلند در ذهن داشته است راهوسن از آسر حمایت کرد و دلیل آورد که کنفرانس بیشتر به قوانین و مقررات علاقه دارد تا نتایج و به همین شکل به اصول و قوائد بیشتر علاقه دارد تا عمل گرایی اما بی فایده بود. روگن سوئیس با رنالت کامل موافق بود و به تلاشهای صورت گرفته برای رفع تضادهای موجود در آن اصول کلی اشاره کرد. اختلافات به چهار کمیسیون مقدماتی کشیده شد تا در مورد تناقضات مربوط به قوانین، ازدواج ارث و میراث و آیین دادرسی مدنی صحبت شود مشکلات زیادی در مورد آن اصول پیش آمد. در بیشتر کشورهای اروپایی قانونگذاری در امر ازدواج به ملیت بستگی داشت که به شکلی برجسته توسط مانچینی تبلیغ شده بود. با وجود این، دانمارک و سوئیس از روشهای قدیمی اساسنامه برای قوانین محل سکونت استفاده کردند. " وان ساویگنی هم مثل ها مارک در هلند، همین کار را کرده بود یعنی با مکتب علمی ایتالیایی به شدت مخالفت کرده بود. میلی وضعیت غیر قابل توجیه کنفرانس را در تقاضای کشورش برای دست کشیدن از شیوههای طولانی مدت استثنا دانست. آسر با پیشنهاد یک توافق کلی پیش نویس پیمان نامه را نجات داد و با در نظر گرفتن ملیت به عنوان یک قانون، در مورد تقاضای احاله گذشت کردن در مورد قوانین (دادگاه کمک هزینه هایی تدارک دید در مواقعی که برای سکونت دائمی زوجین یا مکان جشن ازدواج باید به اصول سکونت متوسل شد. با چنین در کی شیوههای اساسنامه در بحثهای وکلای حقوق بین الملل خصوصی که با این مسائل آزاردهنده مرتبط بودند - هرگز موضوعیت خود را از دست نمی دادند.^۱

دومین مشکل با کشور روسیه مرتبط بود. همانطور که مارتینز توضیح داد ارتودکس در روسیه موسسه ی ازدواج را مراسمی مقدس می دانست. هرگز در خاک روسیه نمیتوان مفهوم غربی مراسم ازدواج را به عنوان عملی قانونی پذیرفت نه برای روسها و نه برای دیگر ملیتها آسر چون هدف بالاتری داشت راهکار دیگری ارائه داد و گفت که در اختلافات به یک مشاور متوسل شوید و از مفهوم مصونیت دیپلماسی بهره گیرید مارتینز با این مسئله کنار نیامد و دوباره در کنفرانس های بعدی مشکلاتی پیش آمد. پس از ۲ هفته گفتگوهای سازنده نمایندگان به کشور خود بازگشتند در حالی که پیش نویس هایی نوید بخش از کنوانسیون همراه خود داشتند. مارتین در هشتم اکتبر به آسر نامه نوشت و از برنامه های آسر حمایت کرد در این اثنا او اطمینان حاصل کرد که باید ادامه ی کنفرانسش را تضمین کند.^۲

¹ Pavel Sturma, 2011, The international Law commission and the Perspectives of its codification Activities, the lawyer Quarterly, no. 3. ,.

² V. michel, 2006 "Les compétences externes implicites : continuité jurisprudentielle et clarification méthodologique", Europe.

دومین کنفرانس لاهه

این بار نوروز و سوئد تصمیم گرفتند تا به کنفرانس ملحق شوند. ۱۶ نماینده به مدت ۳ هفته و در طول ۵ کمیسیون تلاش کردند تا به حل و فصل اختلافات در قوانین مرتبط با ازدواج، طلاق و جدایی، ارث و میراث، قیومیت، ورشکستگی و آیین دادرسی مدنی بپردازند. این کنفرانس توجه خاصی به موقعیت زنان متاهل داشت اما قانونگذاریهای مختلف ملی در رابطه با طلاق و جدایی وضعیت آن را پریشان کرده بود در خصوص آیین دادرسی مدنی و پرداخت هزینههای قانونی ایجاد امنیت، نقاط قوت و ضعف باید در مورد اینکاه با احتیاط پرداخت شود را بسیار مورد بحث و گفتگو قرارداد. تا اواسط جولای بیشتر نمایندگان رضایت خود را از نتایج آن نشان دادند و آمادگی خود را برای حمایت از پیش نویس کنوانسیون ها اعلام کردند در فرانسه فقط آقای لگران و در روسیه فقط آقای مارتینز از شرایط متمایز استقبال کردند لگران این نشست را نشستی کاملاً متفکرانه دانست.

در نوامبر سال ۱۸۹۴ دولت هلند پیش نویسی از اولین کنوانسیون مرتبط با آیین دادرسی مدنی، منتشر منتشر کردند آسر در مارس و جولای سال ۱۸۹۶ هزینه بازدید از پاریس را پرداخت کرد تا به شک و تردید های فرانسه پاسخ دهد و در سپتامبر سال ۱۸۹۶ فرانسه کنوانسیون را تایید کرد. مکاتبات آسر با مارتینز در طول این سالها گواهی است بر روابط صمیمی و محرمانه بین این دو مرد که بعدها این همکاری خیلی بیشتر شد در ۱۴ نوامبر سال ۱۸۹۶ از ۱۶ ایالت در لاهه ۹ ایالت کنوانسیون آیین دادرسی مدنی را امضا کردند که باعث شد خیال آسر راحت شود. موقعیت روسیه هنوز نامشخص بود بود که آسر را بسیار نگران می کرد.^۳

کمیته ی ثابت ایالتی در رابطه با حقوق بین الملل خصوصی آسر که از موفقیت کنفرانس ها آسوده خاطر بود و وزیر امور خارجه هم از آنها حمایت کرده بود در حکم ایالتی ۲۰ فوریه ی سال ۱۸۹۷ کمیته ثابت ایالتی را برای حقوق بین الملل خصوصی منصوب کرد که خود نیز رئیس آن بود در وطنش کشور (هلند این کمیته را تاییدی بر سنت های قدیمی یعنی نمادی از عدالت و قوانین بین الملل منظور آسر از ایجاد کمیته ثابت ملی این دانستند باشکوه می د بود که صرفاً مقدمه ای باشد برای کمیسیون بین المللی در رابطه با حقوق بین الملل خصوصی که او در ذهن داشت. اما مسئله ی دیگری دوباره او را ناامید کرد در ابتدا همه پرسى او را متقاعد کرد این پروژه عملی نیست. او خود را پایبند دفاع از ظهور این کمیته ی ثابت ملی در کشورهای طرفدار کرد تا کمک کنند کنفرانسهای آینده شکل گیرند فرانسه و روسیه از روی علاقه اولین کشورهایی بودند که آن را دنبال کردند. مارتینز در ۳ دسامبر سال ۱۸۹۸ با آن حالت توطئه آمیز و همیشگی خود به آن اشاره کرد و گفت:

کمیته امپریالیستی که تحت ریاست من برای بررسی برنامه کنفرانس آینده در لاهه کار خود را تمام کرده است. اما بیشتر بدون تغییرات، ضروری تمام برنامههایی را که شما در آن قرار دادید به تصویب رسید. سپس ثابت شد که کمیته ی ثابت ملی میتواند کمک زیادی. کند مکاتبات آسرا لوویز رنالت به ما می گوید که پیشرفت در کنفرانس و پیمان نامه ها برای بیشتر کشورها نبردی دشوار بود. رنال در عمارت خود در ۲۶ اکتبر سال ۱۸۹۸ در باربیزون چنین نامه ای را نوشت:

در این میان کمیته ی ثابت هلند اصلحیه ای از قانون گذاری ملی آماده کرد و پیمان نامه ای دوجانبه با بلژیک فراهم آورد که که مسائل مربوطه به صلاحیت دادگاه و اجرای قضاوت های خارجی را تنظیم می کرد. "

³ J. BASEDOW, "Worldwide Harmonisation of Private Law and Regional Economic Integration – General Report", Unif. L. Rev. /Rev. dr. unif. (2003)

سومین کنفرانس لاهه

سومین کنفرانس آسر که برای سال ۱۸۹۹ برنامه ریزی شده بود به خاطر کنفرانس صلح لاهه به تعویق افتاد. آسر در ۴ جولای به عنوان رئیس IDI به یاد گروشیوس در شهر دلفت سخنرانی کرد که نماینده ی آمریکا محرک آن بود. آسر حین سخنرانی اشاره ای به کنفرانس خود کرد:

«موسسه ی ما در طول ۲۵ سال تمام نیروی خود را وقف کار قائده مند سازی کرده است زیرا با تلاشهای بی وقفه توانست در تثبیت ایده‌های اشتراکی در خصوص بسیار از مسائل موفق شود که البته اختلاف نظرهای زیادی بین دادگاههای ملتها گوناگون وجود داشته است. برای برشمردن تک تک نتایج به دست آمده نه الان زمان مناسبی است و نه اینجا مکان مناسبی است. ولی من فقط به گفتن همین بسنده میکنم که در اولین نشست علمی ژنو ۲۵ سال پیش موسسه آن. سه مسئله ی بسیار مهم را حل کرد که باید به آن بیشتر از هر چیز دیگری توجه کرد. اولین مسئله قائده مند حقوق بین الملل خصوصی بود. مانچینی ایتالیایی به نام و رئیس موسسه در این اصلاحات ضروری اولین قدم را برداشت. دولت هلند آنچه را که شروع کرده بود ادامه داده است و به عنوان اولین نتیجه ی عملی کنفرانس دیپلماتیک که در لاهه و در سالهای ۱۸۹۳ و ۱۸۹۴ بدست آمده است، اولین صفحه ی قائده مند سازی حقوق بین الملل خصوصی که تقریباً در تمام قاره اروپا اجرایی شده است، به شکل پیمان نامه ای نوشته شده است که در ۱۴ نوامبر سال ۱۸۹۶ در لاهه به امضا رسید. همچنین امیدواریم هنگام اشاره به ایالت هایی که این قائده مندسازی را پذیرفته اند به زودی ثابت شود که کلمه ی قاره کلمه ی مناسبی نیست و انتظار این است از قوانین جدید نیز مثل قوانین قدیم استقبال کنند.^۴

علیرغم نشانه هایی جدی از مخالفت هم در داخل و هم در خارج از کشور آسر هنوز اطمینان داشت که به زودی فرایند قائده مندسازی ابعادی جهانی پیدا می کند. سومین کنفرانس او اولین کنفرانسی بود که با کمک کمیته های ثابت ملی برگزار می شد: شما میدانید که من تا این حد در کارهای بزرگ خود در تدوین حقوق بین المللی خصوصی زیاده روی کرده ام. امروز میتوانم به شما بگویم که تمام وزارتخانه های مربوطه در مورد کار کمیسیون که برای مطالعه مقدماتی برنامه سومین کنفرانس تشکیل شده است صحبت کرده اند. با این حال، کنوانسیون امضا شده باید توسط شورای امپراطوری پیش از تصویب توسط پادشاه تصویب شود.

از نظر زیربنایی کنفرانس قطعاً در حال پیشرفت بود کمیته ی هلند لیستی از تمام نظرات و پیشنهادات کمیته بانوان تهیه کرده بود.

نشست اولیه ی کنفرانس تکرار اقدامات قبلی بود آسر در سخنرانی خود برای همان ۱۶ دولتی که در کنفرانس سال ۱۸۹۴ شرکت کرده بودند، یک بار دیگر اهمیت موضوع را برای ایجاد درکی از اصول اساسی را برای شنوندگان توضیح داد یک بار دیگر پیشنهاد او مودبانه رد شد. میلی که نماینده ی کشور سوئیس بود درخواست قبلی خود را در خصوص امتیاز دادن به اصول داخل کشور تکرار کرد که البته باز هم بی فایده بود نمایندگان با تقاضای مارتینز موافقت نکردند و به خاطر اینکه روسیه، کنوانسیون رفع اختلافات در خصوص قوانین مربوط به ازدواج را امضا کند، دیدگاه کنفرانس در خصوص قوانین مربوط به مراسم ازدواج به عنوان عملی قانونی اجباراً نادیده گرفته شد. چهار پیش نویس کنوانسیون در خصوص ازدواج طلاق و راث ارائه گردید که در پایان کورت وان در لیندن، وزیر دادگستری، هلند از امیدهای فراوان خود سخن گفت:

⁴ M. TRAEST, "Harmonisation du droit international privé : relation entre la Communauté européenne et la Conférence de La Haye", Unif. L. Rev. / Rev. dr. unif. (2003)

در این روزها تاثیر دور از جدایی مردان از ملیتهای مختلف از دست میرود و احساس می کند که ما به یک خانواده منفرد تعلق داریم که روزی یک انسان است و تنها با عدالت هدایت می شود. در ۱۲ ژوئن سال ۱۹۰۲، ۱۲ ایالت ۳ کنوانسیون را امضا کردند مباحث مربوط به پیش نویس کنوانسیون در خصوص وراثت به کنفرانس بعدی موکول گردید.^۵

چهارمین کنفرانس لاهه

با همان میزان احتیاطی که آسر دوست داشت کارها را جلو ببرد، کنفرانس چهارم زیر آسمان تیره شروع به کار کرد. جنگ های بوئر (۱۹۰۰ تا ۱۹۰۲) و تجربه تکان دهنده ی تداخل بین جنگ های قدیم و جدید ژاپن و روسیه (۱۹۰۴ تا ۱۹۰۵) تصور والای اتحاد و یکی شدن را به شدت از بین برد. برنامه های و بلند پروازانه ی آلمان باعث شد بریتانیای کبیر که در آوریل سال ۱۹۰۴ حرکتی سریع و ! سیاسی-تاریخی کرده بود خط مشی برتری جویانه خود را کنار بگذارد و به حسن روابط صمیمی با فرانسه تکیه کند. جو آشفته ی بین الملل روی پروژه ی آسر ارتقای ملت گرایی و حمایت گرایی به قیمت اتحاد بین المللی تاثیر گذاشت این مسئله همچنین روی بی علاقگی عموم مردم در خصوص کنفرانس، البته از دیدگاهی منحصرافنی"، تاثیر گذاشته بود.

این دفعه دانمارک دعوت نامه را رد کرد اما جالب تر از آن درخواست ژاپن برای ملحق شدن به کنفرانس بود. بنابراین یک بار دیگر ۱۶ ملت به مدت ۳ هفته برای مذاکره در لاهه. شدند. میلی، در مورد امتیاز گرفتن برای اصول داخلی کشور اظهار امیدواری کرد اما مارتینز به خاطر تمایل روسیه به مشارکت در کنفرانس - اگر چه این کشور نتوانسته بود کنوانسیونهای سال ۱۹۰۲ را امضا کند - نگران بود. آسر به شکل خستگی ناپذیری عقیده ی خود را تکرار میکرد؛ مبنی بر اینکه قوانین یکپارچه شده با استفاده از پیمان نامه بهترین راه پیش رو برای تضمین شهروندان اروپایی است که خود را با اختلافاتی مواجه میبینند که شیوههای مختلف و حقوق الهی (فقه) می توانست تا حد بسیار کمی کمک کند: در حوزه قضایی شناور دادگاهها، به درخواست نویسندگان که در آن ما اغلب عقاید کاملاً متفاوتی را پیدا می کنیم، باید قوانین ثابت را جایگزین کنیم همان نیرو را در قوانین ملی، و این هدف تنها با توافق بین المللی بدست آوریم.^۶

او در رابطه با اینکه دوره ی قانده مندسازی ملی، قابل کنترل نیست، با فصاحتی زیاد گفت: خطرناک ترین درگیرها در تضاد، قانون بدون شک یکی از قوانینی است که در میان قوانین متضاد وجود دارد، زیرا چنین کشمکش باعث ایجاد اطمینان از عدم قطعیت می شود.

کنفرانس، کنوانسیون سال ۱۸۹۶ را که در رابطه به آیین دادرسی مدنی بود اصلاح کرد، و پیش نویسی از کنوانسیون در خصوص وراثت تهیه کرد در خصوص حق و حقوق و وظایف طرفین نسبت به مالکیت هر کدام محرومیت از حقوق مدنی ورشکستگی که پایه و اساسی بود برای پیمان نامه های دوجانبه آسر دلیل آورد که با توجه به کنوانسیون سال ۱۸۹۶ بهترین حالت این است که ترجیحاً هر ۵ سال یک بار تمام کنوانسیون های آینده بازنگری شوند. این راهکار باعث می شد که ملت ها برای تایید موقتی دلگرم شوند؛ همان ملت هایی که هنوز کاملاً راضی نشده بودند و منتظر اصلاحیه های بعدی بودند. این یک پیشنهاد منطقی بود اما مثبت نگری آسر در مقابل این موانع، توجیه کردنی نبود. نتیجه ی نشست سال ۱۹۰۴ برای سال ۱۹۰۷ برنامه ریزی شده بود که سپس به دلیل دومین کنفرانس صلح لاهه به تعویق افتاد. از آن زمان به بعد این ایده از مسیر

^۵ -R. S. Pathak. (the Role and Means of codification and progressive Development of international law) Indian JIL, VoL 17 ,1977

^۶ A. BORRAS, 2004, "Les clauses de déconnexion et le droit international privé communautaire", in H. -P. Mansel / Th. Pfeiffer / H. Kronke (Hrsg.), Festschrift für Erik Jayme, t. I, Munich, Sellier.

اصلی خود منحرف شد: زمان در حال تغییر بود. در سال ۱۹۰۹ ایتالیا و آلمان از دولت هلند خواستند تا کنفرانسی بین المللی را برای قائده مندرسازی قوانین برات ارزی و چکها تدارک ببینند.^۷

در ارتباط با مشکلات آتی کنفرانس لاهه که در سالهای ۱۸۹۳ تا ۱۹۰۴ به صورت پیش نویس آماده شد باید گفت اصلاحیهی کنوانسیون آیین دادرسی مدنی در ۱۷ جولای سال ۱۹۰۵ امضا شد و متعاقب آن توسط تمام ملتها تایید شد به جز ژاپن دانمارک نوروژ استرالیا و روسیه سه کنوانسیون را که در ۱۲ ژوئن سال ۱۹۰۲ مرتبط با رفع اختلافات در قوانین در ارتباط با ازدواج، اختلاف در قوانین و دادرسی در خصوص طلاق و در ارتباط با حل و فصل سرپرستی (قیومیت) کودکان تشکیل شدند، هرگز امضا نکردند. برای کشور روسیه ایده ی یک ازدواج، مدنی برای همیشه مانعی حل نشدنی بود. کنوانسیون های ۱۷ جولای سال ۱۹۰۵ که با آیین دادرسی مدنی و محرومیت از حقوق مدنی مرتبط بودند در سال ۱۹۲ به ترتیب توسط ۸ و ۷ ایالت به تایید رسیدند. دقیقا در همان سالی که آسر فوت کرد یعنی سال ۱۹۱۳ کشور فرانسه از کنوانسیون سال ۱۹۰۲ کناره گیری کرد. این گونه تغییرات که در شیوه ی ده های گذشته قابل توجه بود در فضای سیاسی محسوس بود. چنین فضای سردی باعث شد که تمایل کشورها به همکاری با هم اینترناسیونالیم) سست گردد.^۸

تاثیر سازمان کنفرانس لاهه بر وحدت جهانی و هماهنگی با ارگانهای همسو در جهت توسعه و تدوین حقوق بین الملل خصوصی

وحدت جهانی و منطقه ای

ظهور منابع مختلف بین المللی تدوین حقوق بین الملل خصوصی در نیمه دوم قرن بیستم مشکل تعدد بازیگران در گیر در زمینه اتحاد DIP را مطرح کرد. با این حال، این امر مانع از آن نشد که خود را به طور تدریجی در حالی که انجمن عالی رتبه بحث و تکامل DIP است، بیان کند. افتتاح لاهه به ORIE نشان دهنده دوره ای است که در آن جهانی شدن و منطقه بندی با افزایش نقش خود در پیشبرد اتحاد DIP، به لطف همکاری بین المللی بیشتر بین این منابع مختلف مواجه هستند. از سوی دیگر، پدیده ی افزایش منطقه بندی سؤالات روش شناختی مهم را افزایش میدهد زیرا منطقه بندی نه تنها شامل اصلاح منبع درست میباشد همچنین منعکس کننده اصلاح محتوای DIP است؛ زیرا حق یکپارچه سازی ملاحظات مشخصی را اطاعت می. کند بنابراین حضور ORIES در لاهه ممکن است منجر به تغییرات روش شناختی در این حوزه شود.

هماهنگی بین المللی در لاهه

با وجود تعدد منابع بین المللی اتحاد DIP و لاهه به طور فزاینده ای به عنوان یک مرکز مهم برای بحث و تکامل جهانی در حال ظهور است بنابراین به تلاشهای هماهنگی در این زمینه کمک می کند.

^۷ زمانی، قاسم چالشها و ابتکارات مجمع عمومی در فرایند تدوین و توسعه حقوق بین الملل، مجموعه مقالات همایش نقش مجمع عمومی سازمان ملل متحد در تدوین و توسعه تدریجی، ۱۳۸۹

^۸ CH. BERNASCONI, 2004, "The Hague Conference on Private International Law: 'a long but steadfast work of harmonization'", in L. Netten / JP Spinelli (eds.), The Globalization of Law in a New Area of Universal Justice, Ed. Legal and Technical

لايه مجمع جهاني براي بحث و تکامل DIP

کنفرانس لاهه در مورد حقوق بين الملل خصوصي به تدريج تبديل به يك مجمع ممتاز و جهاني براي تدوين قوانين يكسان براي هماهنگي روابط بين سيستم هاي مختلف حقوق خصوصي شده كه به منظور كنترل شرايط يك شخصيت بين المللي طراحي شده است. علاوه بر كار كرد وحدت قوانين و قواعد قضايي به طور فزايندهاي همكاري قضايي و اجرايي بين المللي را در حوزه هاي حفاظت از خانواده و كودكان، آيين دادرسي مدني و قانون مدني و تجاري ترويج ميدهد. در حالي كه لاهه در ابتدا به عنوان يك ابتكار اروپايي در نظر گرفته شده بود همه مشكلات در آن از اهميت جهاني و به ويژه از زمان نهادينه سازي در ۱۹۵۱ و پذيرش آمريكا در سال ۱۹۶۴ و كشورهاي آمريكاي لاتين از دهه ۱۹۷۰ برخوردار بودند. اگرچه مركز ثقل آن هنوز در اروپا است اما لاهه در حال حاضر از منظر جهاني كار مي كند. عوامل متعددي لاهه را در نقش خود به عنوان يك انجمن خلاق براي راه حل هاي DIP گسترده جهاني تقويت كرده اند:

اول؛ لاهه از تابع هنجاري فراتر ميرود تا از کاربرد استانداردهاي حاصله پيروي كند. بنابر اين، لاهه حفظ طيفي از نواحي خاص DIP را در حوزه فعاليتهاي خود تضمين ميكند بدون تحميل يا محدود كردن دامنه كار ساير سازمانها دوم؛ لاهه رابطه قابل توجهي با كشورهاي عضو دارد با كشورهاي طرف كنوانسيون و با ساير سازمانهاي بين المللي اعم از دولتي يا غير دولتي كه با كار تخصصي توسعه مي يابد.^۹

سوم؛ مي توان به تنوع بزرگي از سنتهاي قانوني كه در داخل لاهه وجود دارد، به ويژه پس از نهادينه سازي در ۱۹۵۱ و توسعه بعدي توجه كنيم.

چهارم؛ تجربه جمع آوري شده در طول ۱۰۰ سال كمك به DIP يك تخصص غيرقابل قياس در اين زمينه ميدهد. در نهايت روح اعتماد حمايت متقابل و احترام متقابل كه تمامي روابط در لاهه بر اساس آن هستند اهميت كار توسعه را تقويت مي كند در عين حال نمي توان انكار كرد كه كار لاهه هميشه منجر به اتحاد نشده است. اين امر به دليل تعداد نسبتا اندك تصويب و پيوستههاي هريك از كنوانسيونهاي لاهه و همچنين واگرايي منافع ملي كشورهاي متعاقد است. اين واقعيت كه كنوانسيونهاي لاهه در اصل مستقل از هر فرآيند يکپارچگي اقتصادي هستند به نظر ميرسد يكي از دلایل عدم علاقه خاص به اين كنوانسيونها در بخشي از كشورهاي درگير در فرآيند يکپارچه سازي باشد، كه حق ناشي از فعاليت هاي حمايتي ORIES، به EC، به نظر ميرسد كه به وسيله ابزاري براي دستيابي به يکپارچگي موثرتر در راستاي منافع يك بازار مشترك ارايه شده است. در اين حالت آفای باز دو مشاهده مي كند كه تفسير اقدام ها اجتماعي توسط دادگاه اروپا) از آن پس : EC ميتواند از تكامل قانون متحد در مورد کاربرد آن اطمینان حاصل كند عاملی كه كنوانسيونهاي بين المللي فاقد آن است همچنين كنوانسيون بين المللي اساسا ابزاري هماهنگي داوطلبانه كشورهاي متعاقد است كه ممكن است تصميم به تصويب يا رد كردن آن مطابق با منافع ملي داشته باشند، در حالي كه كميسيون اروپا يك هدف خاص دارد كه از حل مناقشات مثبت و درگيريهاي منفي قوانين در يك روش يكنواخت برخوردار است. اما اعطای ORIE به عنوان اعضای، كامل لاهه مسئوليت داشتن يكي از مراكز اصلي بحث و فرمول بندي كنوانسيونها در حوزههاي مختلف DIP را بر عهده دارد. به طور دقيقتر لاهه به مجمعی ایده آل تبديل می شود كه در آن هدف يکپارچگي اقتصادي منطقه ای با تمايل به اتحاد جهاني، كه بايد توسط راه حلهای قابل قبول جهاني، حمايت از تنوع فرهنگي و قطعيت قانوني" باشد، تطابق يافته است. بازسازي نهادي لاهه به اين

⁹ E. PATAUT, 2005 "De Bruxelles à La Haye", in Le droit international privé : esprit et méthodes, Mélanges en l'honneur de Paul Lagarde, Dalloz.

ترتیب شرایطی را برای هماهنگی بین المللی بیشتر ایجاد می کند، اجتناب از تکرار غیر ضروری تلاش و ایجاد معیارهای برای تعیین در شرایطی که رویکرد منطقه ای مناسب تر از رویکرد جهانی است.^{۱۰}

نتیجه گیری

سازمان کنفرانس لاهه در زمینه تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی تاریخچه ای بیش از یک صد سال دارد این سازمان شاهد پیشرفتهای سریع و عمیقی بوده است که همین امر بیان کننده ماهیت متغییر حقوق بین الملل خصوصی است یعنی اینکه متعلق به تجار و بازرگان نیست بلکه با زندگی همه افراد مرتبط است. پژوهش حاضر به بررسی تدوین و توسعه در چارچوب کنفرانس لاهه پرداخته است.

در ابتدای بحث به ریشه ها و روند شکل گیری، سیر تاریخی و ساختار سازمان کنفرانس لاهه در زمینه تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی پرداخته شد روندی که در آن آسرهلندی، مانچینی و تاثیر پاسکوال ایتالیایی طراحان ابتدایی؛ و از جمله کسانی بودند که در تاسیس این سازمان مهم و : گذار، نقش بی بدیلی داشتند. سپس ارکان سازمان کنفرانس لاهه را به روایت اساس نامه مورد تحلیل قرار داده ایم. ضمن بررسی حقوقی سازمان به ارگانهای اجرایی و کشورهای عضو و همچنین نحوه عضویت پرداخته شد. در کنار تحلیل اساس نامه به آیین نامه روش و قواعد جلسات که به صراحت اساس نامه مکمل اساس نامه می باشد و جهت تصویب کنوانسیونهای و بررسی و نظارت بر اعمال سازمان لازم و ضروری بود پرداخته شد. از آنجایی که هدف از این پژوهش بررسی تدوین و توسعه در چارچوب سازمان کنفرانس لاهه بود ناگزیر از پرداختن به مفاهیم و اصطلاحات تدوین و توسعه بودیم تا مرزها و حدود این مفاهیم جهت بهتر نمایان شدن نقش سازمان در این امر مهم برای محقق آشکار شود.^{۱۱}

مراتب فوق جهت بیان و پرداختن به نقش سازمان کنفرانس لاهه در زمینه تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی بود برای پی بردن به این، نقش باید ابتدا تدوین و توسعه را با محوریت اساس نامه معرفی می نمودیم. سپس به بیان نقش سازمان و عملکرد آن را در زمینه تدوین و توسعه که همان محصولات و به عبارتی اسناد مصوب سازمان می باشند پرداخته شد. روش اصلی مورد استفاده برای رسیدن به این هدف شامل مذاکره و تهیه پیش نویس معاهدات چند جانبه است. لذا نقش سازمان در تدوین و توسعه در تصویب کنوانسیونها می باشد عملکرد مستقیم کنوانسیون ها که توسط کنفرانس طراحی شده بود با استفاده از تایید و تصدیق قطعا همان چیزی است هدف از مذاکرات بود. همچنین اجرای کنوانسیونها هدف بعدی در جهت تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی در لاهه میباشد هر چند کنوانسیونهای لاهه پس از تصویب اعضاء اجرا می شوند و نیازی به قوانین داخلی نیست؛ زیرا در بسیاری از پرونده، ها دادگاهها در غیاب حقوق بین الملل خصوصی از روشهای کنوانسیونهایی استفاده کردهاند که هنوز در کشورشان اجرایی نشده اند. اما برای کنوانسیون های خاص خصوصا آنهایی که با مساعدتهای حقوقی دوطرفه مرتبط هستند، نیاز است افرادی منصوب شود تا اعمالی مثل دریافت و ارسال درخواستها برای مساعدت های دو طرفه را اعمال کنند.

سازمان کنفرانس لاهه در این مسیر ویژگیهایی را هم به نام خود ثبت کرده بود. که باید گفت؛ ویژگیهای کار کنفرانس لاهه در تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی را می توان در تدوین مسائل خاص مشاهده نمود زیرا بر خلاف اهداف تشکیل شده از سوی موسسه حقوق بین الملل از سال ۱۸۷۳، به ویژه توسط مانچینی و آرسر کنفرانس از یکپارچگی عمومی توسعه صرف)

¹⁰ D. W, Bowett, 1982, The law of international Institutions, (London, Stevenson Sons.

^{۱۱} شیروی، عبدالحسین، نقش آنسیترا ل در توسعه حقوق تجارت بین الملل، آوای عدالت، پاییز ۱۳۸۷، شماره ۱.

حقوق بین الملل خصوصی منصرف شد تا به تدین مسائل خاصی بپردازد که تدوین آنها برای اهداف سازمان، اعضاء و جلب نظر ایالات دیگر و پیوستن به لاهه مفید بوده است. همچنین نگرش اصلی خود را تغییر داده و به روی آوردن به مسائل رویهای این دادرسی دشوار اقدام نمود در این زمینه مرکز توجه از حقوق بین الملل خصوصی که تعاریف محدودی داشت به سمت آیین دادرسی مدنی (مسائل مرتبط با به رسمیت شناختن و قضاوت و اعمال قضاوت کشیده شد و حتی به سمت مساعدت های حقوقی دو طرفه رفت که بیشتر موضوع قوانین اداری، بود، تغییر پیدا کرد. در راستای انجام عملکرد ویژه خود ترکیب نمایندگان در کنوانسیونها با هدف چابکسازی و رسیدن به اهداف سازمان تغییر داده اند. در کنفرانس لاهه در ابتدا فقط با دانشگاهیان سروکار داشتیم هر چند آموزنده بود اما همیشه با این شیوه و ترکیب توانایی و ارتباط لازم برای دست یافتن به متون قرار دادی و کنوانسیونها سخت بود. لذا در کنار اساتید حضور قضات عالی رتبه و کارمندان دولت افزایش پیدا کرد حضور بیشتر کارمندان دولت به دلیل این واقعیت بود که دولت به فعالیتهای لاهه بیشتر علاقه مند شده بود که عامل محرکی برای انجام فعالیتهای بیشتری بود هیئت نمایندگان متشکل از دانشگاهیان بودند که فاقد آن میزان عمل گرایی و تاثیری بود که برای رسیدن به تصویب کنوانسیونها نیاز بود از طرف دیگر مقامات دولتی نمی توانستند به راه حلی منسجم دست یابند و درگیر حواشی نشوند. گاهی دستورالعمل های دولت آنها را به هم نزدیک میکند تا بتوانند به امتیازات لازم برای موفق شدن و پیش برد اهداف کشور خود دست یابند تاثیر کنفرانس لاهه در جهت تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی محدود به موارد فوق نشده است بلکه بر وحدت جهانی و هماهنگی با ارگانهای همسو در جهت توسعه و تدوین حقوق بین الملل خصوصی را هم شامل میشود در این زمینه میتوان به اعضاء و سازمانهای بین المللی و همسو با کنفرانس لاهه را نام برد که به عضویت سازمان کنفرانس لاهه در آمده اند. بنابراین، لاهه حفظ طیفی از نواحی خاص سازمانهای بین المللی را در حوزه فعالیتهای خود تضمین میکند بدون تحمیل یا محدود کردن دامنه کار سایر سازمانها که به کنفرانس پیوسته اند در نهایت، روح اعتماد، حمایت متقابل و احترام متقابل که تمامی روابط در لاهه بر اساس آن بنا شده است، اهمیت نسبت به کار توسعه یافته را تقویت میکند. قابل انکار نیست که لاهه همیشه در تدوین و توسعه موفق نبوده است. به این علت که برخی از کنوانسیونهای لاهه که روند تصویب را گذرانده اند والان در مرحله اجرا هستند تعداد کمی از کشورها به آنها ملحق شده اند. شاید عدم الحاق کشورها مربوط به منافع ملی کشورهای متعاقد است که باعث خودداری از ملحق شدن به بعضی از کنوانسیونها شده است. برای درک بهتر تدوین و توسعه در چارچوب سازمان کنفرانس لاهه نیازمند معرفی و تحلیل اسناد مصوب سازمان بوده که به یاری منابع موجود و اسناد. مصوب به نقش و اسلوب سازمان در جهت توسعه و تدوین در حقوق بین الملل خصوص پرداخته ایم، متأسفانه در قالب یک پژوهش بازبینی و پوشش دادن یا حتی پرداختن به تمامی معاهدات و کنوانسیونهای سازمان کنفرانس لاهه امکان پذیر نیست بلکه برای هر کنوانسیون و معاهده ای نیازمند پژوهشی مستقل است. پیچیدگی و تنوع مسائل حقوق بین الملل خصوصی بسیار که از لحاظ تناوب و مواد قانونی و معاهدات و کنوانسیونهای تصویبی، بر زندگی شده اند، به نحوی مهم و تجارت میلیونها نفر در هر روز تاثیر میگذارند. امری که بیش از یک قرن پیش موسسان سازمان کنفرانس لاهه چشم انداز خارق العاده خود را با تاسیس این سازمان بعنوان یک بازیگر جهانی برای هماهنگ کردن حقوق بین الملل خصوصی در سطح جهانی معرفی نمودند لذا ضمن بیان عناوین اسناد مصوب صرفاً به معرفی چند کنوانسیون به اختصار اکتفا شده است سازمان کنفرانس لاهه از سال ۱۹۵۱ تا ۲۰۰۸ کنفرانس ۳۶ کنوانسیون بین المللی و یک اصول و دو پروتکل را تصویب کرد. زبان اصلی کنفرانس ابتدا زبان فرانسه بود سپس با توجه به استقبال دیگر کشور متون کنفرانس به زبان انگلیسی هم ترجمه شد و در واقع زبان انگلیسی زبان دوم سازمان شده است. اخیراً هم زبان اسپانیایی هم به زبانهای اصلی لاهه افزوده شد به طور کلی کنوانسیونهای لاهه را میتوان به ۳ طبقه تقسیم کرد:

(۱) کنوانسیونهای مرتبط با همکاری های اداری و قضایی.

(۲) کنوانسیون های کودکان

(۳) کنوانسیونهایی که به شکلی خاص مشکلات مالی و تجاری را حل و فصل می کنند.

تدوین و توسعه در اسناد مصوب از اهمیت بالایی برخوردار بوده که در این پژوهش به آن پراخته شد. البته لازم به تذکر است که؛ هر چند تدوین و توسعه در اصل متفاوت از یکدیگرند، ولی با وجود این، وابستگی نزدیکی به هم دارند اگر چه ممکن است سندی صرفاً وظیفه تدوین و توسعه قواعد بین المللی را انجام دهد؛ اما صرف نظر از موارد استثنایی تدوین و توسعه قابل تفکیک نیست. به عبارتی گویاتر هر تدوینی شامل توسعه قواعد نیز می باشد. لذا در مورد اسناد تدوینگر و توسعه گرای سازمان کنفرانس حقوق بین الملل خصوصی لاهه وضع به همین گونه بوده و این سازمان از این قاعده مستثنی باشد. لذا ضمن اینکه سازمان کنفرانس لاهه وظیفه خود را تدوین و توسعه در زمینه حقوق بین الملل خصوصی معرفی نموده است به شواهد و قرائن موجود که از مطالعه و تحلیل اسناد مصوب حاصل شده است، در زمینه تدوین موفقیت کمتری نسبت به توسعه داشته است. به عبارتی دیگر وجهه غالب سازمان در اسنادی که جنبه توسعه گری داشتهاند شهود بیشتری دارد همچنین زوایای نوینی در اسناد مصوب سازمان کنفرانس لاهه دیده میشود تحقیق و تحلیل مسایل بین المللی حقوق بین الملل که تمرکز قراردادهای جدید پیشنهادی و مذاکره و تهیه پیش نویس این قراردادهای را فعالیتهای اصلی تشکیل میدهند نیازمند فعالیتهای پشتیبانی پس از کنوانسیون - نظارت بر عملکرد کنوانسیون لاهه موجود و ارائه کمک های فنی به دولتها می. باشد این فعالیتهای توسط بازبینی های دوره ای کنوانسیون لاهه انجام میشوند و به طور فزاینده ای تمرکز منابع کنفرانس لاهه (تقریباً بخش اعظمی از بودجه (در حال حاضر صرف فعالیتهای پشتیبانی میشود. سازمان کنفرانس لاهه این پشتیبانی ها را در قالب یک چارچوب استراتژیک که وظایف آن را به عهده دفتر دائمی محول نموده است، انجام دهد. همچنین مفاهیم جدید و ابداعی که در کنفرانس لاهه شکل گرفته مثل «محل اقامت دائم و حق شرط (رزرو) در بسیاری از کشورها نفوذ کرده و حتی پا را از شرایط کنوانسیون های لاهه فراتر گذاشته است. ایده وجود احزاب خود مختار در حقوق خانواده و ارث بسیار قوی بوده و توانسته روی نقش بزرگ افراد به عنوان شهروندانی پویا و مرتبط با بسیاری از ایالت ها تاثیر بگذارد. قانونگذاران در کشورهای مختلف بعضی از این ایده ها را انتخاب کردند حتی زمانی که کنوانسیون به تصویب نرسیده بود.

جهانی شمولی و آینده کنفرانس لاهه در تدوین و توسعه حقوق بین الملل خصوصی از اهمیت بالایی برخوردار است برای رسیدن به این، هدف، سازمان طیف وسیعی از ابزارها را در اختیار دارد که مهمترین آنها دفاتر منطقه ای است. این دفاتر کمک بزرگی به رشد و توسعه لاهه کرده اند. آنها برای افزایش قابلیت و تبلیغ و معرفی لاهه و تقویت حساسیت خود برای ویژگیهای فرهنگی و حقوقی در این مناطق لازم و ضروری هستند. دفاتر منطقه ای به لاهه اجازه میدهند که تصمیماتی را اتخاذ کنند که توسط مناطقی که در آن قرار دارند مطلع شوند. با استفاده از دفاتر منطقه ای، ابزارهای چند جانبه سازمان در مورد اولویت های منطقه ای در نظر گرفته می شوند.

پیشنهادهای

با توجه به استقبال مسئولین دولت جمهوری اسلامی ایران و سیاستهای چشم انداز نظام جهت ارتباط موثر با دنیا و اخیراً سازمان کنفرانس حقوق بین الملل خصوصی لاهه، ایجاد مقدمات لازم برای الحاق به این سازمان و بهره برداری از ظرفیت و شخصیت جهانی این سازمان ضرورتی انکارناپذیر است. بسیاری از اصول کلی حقوقی با تعبیرهای مختلف در جوامع گوناگون به رسمیت شناخته شده است. پس امروز می توان از حقوق واحد سخن گفت، امانه به آن معنای که در کشورهای مختلف،

قوانین خاص و ویژه آن جوامع به کلی حذف شود. در مقابل نیازهای کلی، حقوقی که حقوق واحد را می سازد، نیازهای خاص جوامع وجود دارد که حقوق ویژه و منحصر به فرد محدود خود را تشکیل می دهد. الحاق به این سازمان و کنوانسیونهایی که با اهداف ارزشهای، دینی سیاسی و جنبه‌های راهبردی جمهوری اسلامی ایران ما منافات ندارد پیشنهادی کاربردی است که میتواند ثمرات فراوانی برای کشور داشته باشد، که در ذیل اشاره می شود:

۱- ضرورت الحاق و نگرش به اسناد بین المللی در کنار مطالعه حقوق سایر کشورها، چه در مطالعات آکادمیک و چه در حوزه قانون گذاری برای درک بهتر این حقوق، تفسیر آیین نامه های داخلی، برنامه های ولوایح تصویبی انکار ناپذیر است. با این هدف که استفاده از ظرفیت این نهادهای بین المللی باعث یکسان سازی و هماهنگ سازی حقوق در جامعه جهانی شود. شناخت پویا از نظامهای حقوقی تفاهم بین المللی درک بهتر از حقوق داخلی را به دنبال خواهد داشت.

۲- باتوجه به الحاق به این سازمان و سازمانهای منطقه ای کشور ما میتواند در ایجاد قوانین جدید بین المللی فعالیتهای مرزی شبکه های ارتباطی و ارتباطات جدیدی که شهروندان ما برای مقابله با رشد فعالیتهای فرامرزی نیاز دارند و همچنین رویکردهای جدیدی که ما در حال توسعه آنها هستیم، مانند گفتگو در چارچوب بین المللی سیاسی و اقتصادی بین فرهنگهای مختلف و فراتر از مرزها مشارکت کنند آینده جامعه جهانی در حال ظهور ما اقتصاد و بازار مالی، جهانی نیازمند حمایت از حقوق بین المللی خصوصی است توسعه معاهدات چند جانبه در این زمینه در خط مقدم توسعه حقوق بین المللی است.

منابع

- زمانی، قاسم چالشها و ابتکارات مجمع عمومی در فرایند تدوین و توسعه حقوق بین الملل، مجموعه مقالات همایش نقش مجمع عمومی سازمان ملل متحد در تدوین و توسعه تدریجی، ۱۳۸۹
- شیروی، عبدالحسین، نقش آنسیترال در توسعه حقوق تجارت بین الملل، آوای عدالت، پاییز ۱۳۸۷، شماره ۱.
- A. BORRAS, 2004, "Les clauses de déconnexion et le droit international privé communautaire", in H. -P. Mansel / Th. Pfeiffer / H. Kronke (Hrsg.), Festschrift für Erik Jayme, t. I, Munich, Sellier.
- CH. BERNASCONI, 2004, "The Hague Conference on Private International Law: 'a long but steadfast work of harmonization'", in L. Netten / JP Spinelli (eds.), The Globalization of Law in a New Area of Universal Justice, Ed. Legal and Technical
- D. W, Bowett, 1982, The law of international Institutions, (London, Stevenson Sons.
- E. PATAUT, 2005 "De Bruxelles à La Haye", in Le droit international privé : esprit et méthodes, Mélanges en l'honneur de Paul Lagarde, Dalloz.
- J. BASEDOW, "**Worldwide Harmonisation of Private Law and Regional Economic Integration – General Report**", Unif. L. Rev. / Rev. dr. unif. (2003
- M. TRAEST, "**Harmonisation du droit international privé : relation entre la Communauté européenne et la Conférence de La Haye**", Unif. L. Rev. / Rev. dr. unif. (2003)
- -R. S. Pathak. (the Role and Means of codification and progressive Development of international law) Indian jIL, VoL 17 ,1977
- Pavel Sturma, 2011, The international Law commission and the Perspectives of its codification Activities, the lawyer Quarterly, no. 3. ,.
- V. michel, 2006 "Les compétences externes implicites : continuité jurisprudentielle et clarification méthodologique", Europe.